

۶۲۵۵.۵۰

به نام آرام دل‌ها

گیلان در ادوار تاریخ در یک نگاه

www.ketab.ir

مهرداد رونقی

سرشناسه	: رونقی، مهرداد، ۱۳۴۷
عنوان و نام پدیدآور	: گیلان در ادوار تاریخ در یک نگاه/مهرداد رونقی.
مشخصات نشر	: مروارید بحر علم، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	: ۶۲ص: ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۹۹-۲۹-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۵۹-۶۲.
موضوع	: گیلان- تاریخ
موضوع	: Gilan(Iran:Province)--History
رده بندی کنگره	: DSR۲۰۴۹
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۲۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۵۲۴۰۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

تلفن بخش ۰۹۱۲۴۸۵۱۸۹۹

نام کتاب: گیلان در ادوار تاریخ در یک نگاه
 نویسنده: مهرداد رونقی
 ویراستار: امیراشکان رونقی
 ناشر: مروارید بحر علم
 طراح جلد: آریان رونقی
 صفحه آرای: هنر و اندیشه
 نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 چاپ: اول ۱۴۰۰
 قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۹۸-۲۹-۳

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است و هرگونه کپی برداری به موجب بند ۵ از ماده ۲ حمایت از مؤلفان و هنرمندان پیگرد قانونی دارد.

فهرست

۵	مقدمه
۸	گیلان در ادوار تاریخ
۱۴	فلات گیلان
۲۰	اقوام کهن در گیلان
۲۷	سکاها
۲۸	در بیک یا دراپیک‌ها
۲۹	گیلان در دوره مادها
۳۲	گیلان در دوران هخامنشیان
۳۶	گیلان در دوره سلوکیان، اشکانیان، ساسانیان
۴۱	گیلان در دوره تاریخ میانه
۴۴	گیلان در فاصله زمانی سامانیان تا صفویه
۴۵	علویان و زیدی‌ها در گیلان
۴۷	خاندان‌های نامدار در گیلان

- ۱- خاندان اسحاقی ۴۸
- ۲- خاندان انوزود ۴۸
- ۳- خاندان ناصر وندان ۴۸
- ۴- خاندان اسمعیلو ۴۸
- ۵- خاندان تجاسپیان ۴۹
- ۶- خاندان امیر دباح تولم ۴۹
- ۷- خاندان امیر نشین گسکر ۴۹
- ۸- خاندان پسیخانیا ۴۹
- ۹- خاندان شیخ نجم الدین مسعود زرگر رشتی ۵۰
- تمدن های گیلان زمین ۵۰
- تمدن تالش ۵۰
- تمدن املش ۵۱
- تمدن دیلمان ۵۲
- تمدن مارلیک ۵۲
- منابع ۵۹

مقدمه

گیلان یکی از کهن‌ترین زیستگاه‌ها و خاستگاه‌های تمدن بشری بوده است.

گیلان، بی‌شک تاریخ پر فراز و نشیبی را در تمام ابعاد سیاسی، اجتماعی، طبیعی جغرافیایی در طول تاریخ، خود داشته است. وجود اقوامی چون کاسپی‌ها، کاسی‌ها، کادوسی‌ها، آماردها، درابیک‌ها، گیل‌ها و همچنین ورود آریایی‌ها، چون ماد، پارس، پارت، به این سرزمین و شکل‌گیری تمدن‌های بزرگ چون تمدن املش، تمدن تالش، تمدن مارلیک، تمدن دیلمان و همچنین قدرت‌گیری سلسله شاهان ایران باستان و نقش بارز این منطقه از کشور در شکل‌گیری و شکل‌دهی حکومت‌های قدرتمند در تاریخ ایران بسیار حائز اهمیت است.

موقعیت سوق الجیشی و استراتژیکی فلات گیلان، موجبات ترقی و پیشرفت این ناحیه از کشور را در طول تاریخ پر رونق ساخته است.

بی‌شک فلات گیلان؛ تمدن ساز دیگر مناطق میهن

عزیزمان ایران بوده است.

از منابع و مآخذ، پژوهشگران و باستان شناسان ایرانی و یونانی؛ چنین برمی آید که این منطقه از کشور از تمدن و قدرت والایی برخوردار بوده است و نقش سازنده‌ای در شکل‌گیری حکومت‌های ایران باستان و ایران دوره میانه تا کنون داشته است.

گیلانیان همواره خواهان استقلال و تمامیت ارضی خود بوده‌اند. به طوری که توانستند، در مقابل زورگویی‌های دشمنان ددمنش ایستادگی نمایند. آنان بارها به مبارزه پرداختند تا توانستند؛ استقلال سیاسی اجتماعی خود را حفظ نمایند.

وجود غارها، وجود تمدن‌ها، وجود اقوام ماقبل آریایی و آریایی، کاوش و کشف آثار باستانی چند هزار ساله؛ جملگی نشان از این مهم دارد. که گیلان همواره، در کنار سایر مناطق تمدن ساز ایران؛ بر تارک تاریخ و تمدن درخشیده است. به طوریکه تمدن‌های موجود در فلات گیلان؛ مبنای و زمینه ساز، دیگر تمدن‌های تاریخ بشری بوده است.

ترکیب زمانی رویدادها (کرونولوژی) تاریخ گیلان از آغاز تا کنون و بررسی رویدادهای سوق‌الجیشی و استراتژیکی جغرافیایی گیلان و قدرت‌گیری سیاسی ایران در ادوار تاریخ؛ و شناخت هرچه بیشتر آن در تاریخ بسیار حایز اهمیت است.

این نواحی در طول تاریخ؛ با اسامی چون، ورن، ورنه، ورنه‌گان، دیلمان، گیلان یاد شده است. از سده هفتم و هشتم

۷♦ گیلان در ادوار تاریخ در یک نگاه

هجری قمری، سرزمین گیل و دیلم را؛ گیلان و دیلمان ذکر کرده اند. گیلان با گذشت زمان و سیل تدریجی تغییر و تحولات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی؛ بخصوص از سده هشتم به بعد از اعتبار و نفوذ فراوان؛ در میان سایر اقوام منطقه پیدا کرده است. بی شک کرونولوژی تاریخ گیلان از عصر سنگ قدیم و سکوت نخستین انسان در این فلات که پیش از ۱۰ هزار تا ۵ هزار سال پیش از میلاد بوده برای هر محقق تاریخ حایز اهمیت است. شکل گیری قدرت های سیاسی، اجتماعی قبل از ورود آریایی ها و سپس ادغام آنان با اقوام ماد پارس و پارت و قدرت گیری اقوام کاسی ها، کادوس ها، کاسپین ها، در آبیک ها (درابیک)، سکایی، آماردها و شکل گیری تمدن های درخشانی چون تمدن املش، تمدن مارلیک، تمدن دیلمان، تمدن تالش با حکمرانان قدرتمند سیاسی ایران در طول تاریخ که جمنگی نشان از درایت و شایستگی این مردمان از این ناحیه دارد. در این اثر نگاهی کوتاه به تاریخ و تحولات سرزمین ایران قبل از آریایی ها تا شکل گیری صفویه در ابعاد گوناگون به اختصار پرداخته شده است.

برای بررسی تاریخ گیلان، ابتدا لازم است نگاهی کوتاه به تاریخ و تمدن ایران ما قبل آریایی و آریایی پرداخته شود.